

ספר

מסילת ישרים

על דרך הסוד

שנמסר מפי מורינו רה"י הרה"ג ר' אברהם יעקב פריצקי שליט"א

שיעור אחד עשר

יכיר

יוצא לאור

לעילוי נשמת האשה הדגולה מרת אליז בת מזל ע"ה

לרפואת שני בת רינה

אהרן בן שירלי ושירה לירז בת רות רותי לזש"ק

קונטרס זה יוצא לאור על ידי מכון "דעה את ה'" להוצאת ספרים ומאמרים על דרך "חכמת האמת", שעל ידי "ישיבת השער לה" ללימוד הנגלה והנסתר.

נשמח לקבל תרומות לצורך המשך והרחבת הפצת הקונטרסים פרטים בגב הקונטרס

בכל עניני קונטרס זה ושאר ספרי המתבר,

ניתן לפנות לטל' 0527126035

מאמר אחד עשר

יכיר

☆

וְאֵף עַל פִּי שֶׁכֶּבֶר קְבוּעִים בְּלֵב כָּל הָאָדָם הַיָּשָׁר
הַתְּחִלּוֹתָיו וַיִּסּוּדוֹתָיו, אִם לֹא יַעֲסֹק בָּהֶם - יִרְאֶה פְּרָטָיו
וְלֹא יִבְרָם, יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם וְלֹא יִרְגִישׁ בָּם.

רחוק

כתב רבינו, שאף שעיקר בסיס עניין רצון הבורא ידוע לנו, הרי מכיוון שמהסיבות שזכרו לעיל בענין החכמים ובעניין גסי השכל ה"חסידות האמיתית" רחוק מציור שכלנו, הרי נכנסים אנו למצב ש"יִרְאֶה פְּרָטִיו וְלֹא יִכְרֶם, יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם וְלֹא יִרְגִישׁ בָּם".

דרך משל: יש אפשרות שנאמר "ה' אחד" – כשמילים אלו הן שורש כל אמונת ישראל ושורש כל רצון הבורא – שיתגלה יחודו בעולם, ולא נדע במה המדובר!

כלומר, יכול להיות שנחשוב שפירוש פסוק זה הוא, שביום מסויים לפתע ירד הקב"ה לעולם ויתגלה שהוא אחד בלא שיהיה לנו כל קשר "מובנה" עם תהליך זה, בעוד שאמת הדבר היא שחובתנו היא לקיים את המצווה הראשונה בהלכות יסודי התורה, והיא להביא ליחודו בפועל.

פרד"ס

ביתר בירור – שורש הדברים המביאים לכך ש"יִרְאֶה פְּרָטִיו וְלֹא יִכְרֶם, יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם וְלֹא יִרְגִישׁ בָּם":

הנה, למדונו רבותינו, שישנם ארבעה רבדים בתורה, והם פשט רמז דרש וסוד. באמת, כך הוא בכל דבר שהאדם בא אתו במגע, שישנם ארבעה רבדים אלו להבנתו.

דוגמא לדבר – בקשר האדם עם רעהו:

פשט – הנה, כשאדם פוגש אדם אחר באקראי, הרי הקשר ביניהם הוא "פשוט", ואין בו כל עומק.

רמז – הנה, כששניים שנפגשים, והאחד מהם רומז לשני על קיומו וכגון שהוא קורץ לו, הרי משמעותה של רמיזה זו היא שיש ביניהם איזה שהוא קשר מעבר לקשר "פשוט".

דרש – רמה גבוהה יותר במפגש בין שניים, היא כשפוגשים אדם שכבר מכירים אותו והמצב מחייב ודורש מכל אחד שיתעניין בשלומו של חברו, ובאופן שאם אחד מהם לא עושה כן, הרי הוא מתעלם מחובתו.

סוד – כשנפגשים שני חברים טובים מאוד שיש קשר פנימי עמוק המחבר ביניהם עד כדי שאין אפשרות לבטא את הקשר בדיבור, הרי הקשר ביניהם הוא קשר הסוד, ומקומו בעומק הלב.

פרד"ס במציאות

על דרך היכרות זו בין האדם לחברו, כך כל דבר שעמו נפגש האדם "מדבר" אליו בארבע דרגות גילוי.

הנה, לפניך נמצא שולחן. יש באפשרותך "להבין" אותו בארבע דרגות – פשט, רמז, דרש, סוד.

פשט – פשוט מאד – שולחן לפניך!

רמז – אם בידך ספר ולפניך שולחן, הרי השולחן רומז לך – ידידי היקר, תוכל להניח את הספר עלי – לשם כך נוצרתי.

דרש – אם תיפגש לאחר כמה שנים עם השולחן שעמלת עליו בתורה בימי בחורתך בישיבה, וכי לא תאמר לו "שלום עליכם?" שולחן זה "דורש" ממך את המגיע לו!

סוד – שולחן זה שלפניך טומן בחובו סודות רבים, שהרי אם זכית ללמוד עליו מזה כמה שנים והתחדשו לך על גביו חידושי תורה, הרי הוא יודע היטב את ערכך, ואין כל בריה כמוהו היודעת את צפוני לבך. זהו סודך עם השולחן שלפניך.

כללו של דבר. כל מציאות מראה את עצמה בארבע דרגות, הן אדם לחברו, הן חפצים, הן התורה והן הבורא.

פרז"ס בתורה

על דרך הנוכר, כל פסוק או מאמר חז"ל מדבר אל הלומד בארבעה אופנים – פשט, רמז, דרש, סוד, כשהבדלי הדרגות הם כפי רמת קשר הלומד עם התורה.

פשט – הפשט, הוא פשטם של דברים. הוא מדבר אל מי שהיכרותו עם התורה פשוטה, וכהולך ופוגש אדם שאינו מכירו שהקשר ביניהם הוא רק פשוט.

רמז – ראוי לו לאדם המשכיל, בהיותו בהשקט הדעת להתעלות להתבונן היטב בפסוקים ובמאמרי חז"ל, לשמוע ולתת לב שאולי התורה רומזת לו רמזים בכדי "לדבר אליו" משהו.

אין כאן המקום לומר מה ראוי שתחשוב שהתורה רומזת לך אלא זו עבודתך העצמית לחפש את הרמז, ושמא אולי הקב"ה רוצה להגלות אליך דרך תורתו ולומר לך דבר מה?

דרש – עם עוצם קרבת האדם אל התורה, הרי מעט מעט הוא יתקרב אליה, עד שקרבתם תהיה באופן שהתורה כה תאהב אותו עד שהיא תדרוש ממנו לשים לב למה שהיא מדברת אליו.

סוד – ברור הדבר, שמי שיש לו קשר עז עם התורה והוא שוגה באהבתה, הרי אהבתו את התורה אינה יכולה לבא לידי ביטוי בדיבור, אלא יש קשר סוד אהבה בינו ובין התורה, עד שהיא מגלה לו מסתר צפונותיה.

האחזים

ביתר בירור:

הנה, יש לברר, כשיש לך מסמך הניתן לך, וידוע לך מראש שהכותב כותב אליך ומדבר אליך מתוך הכתב בארבע דרגות אלו – פשט רמז

דרש וסוד, כמה "אחוזים" מתוך הכתוב הוא פונה אליך בתור פשט, כמה בתור רמז, כמה בתור דרש, וכמה בתור סוד?

הנה, ברור הדבר שבשלב ראשון כשלא ידוע לך שיש בו רמז, הרי הינך חושב שכל עניין המסמך הוא פשט – פשוט. ואולם, כשאומרים לך את האמת, והיא שכוונת הכותב היתה להצפין לך רמז בדבר, הרי יותר ויותר יורדים אחוזי חשיבות הפשט, ועולים אחוזי חשיבות הדבר שהוא רמז לך.

והנה, גם בשלב זה, הרי אחוזי ה"רמז" הם החשובים, אך כל עוד אין "מחייב" ו"דורש" ממך שתבין את הדבר הנרמז לך, הרי אחוזי ה"רמז" יהיו הרוב. ואולם, עם הגיע ה"דרישה" ממך להבין את הדבר הנרמז, הרי פוחתים אחוזי הפשט והרמז, וגדלים אחוזי ה"דרש".

כהמשך לכך, הנה בעמדך לפני הבנת סוד הדבר הטמון בכתוב לפניך, הרי מעתה כל העניין ממוקד להבנת עומק הדבר שמחבר המסמך רצה לכתוב לך, כשבכך יורדים עוד ועוד אחוזי חשיבות הפשט הרמז והדרש.

ובכן, אם ברי דעת אנו, ראוי שנדע מראש את מה שלמדונו רבותינו, והוא שהתורה מורכבת מארבעה חלקים אלו. על כן, על בסיס הנזכר ראוי שנדע באופן ברור, שאם כל עסקינו הוא בפשט התורה, הרי למדנו בכך רק את הרובד הנמוך של המסמך! שלב זה רחוק רחוק מעיקר כוונת הכותב שרצה לרמוז לך ולדרוש ממך להבין ולהגיע אל עומק סודו!

המבחן

ובכן, מבחן האדם את עצמו:

הנה, עניינה של התורה כולה בכל פרשיותיה ובכל מאמרי חז"ל היא סדר גילוי הקב"ה בעולם, ובאופן שהקב"ה מדבר אלינו דרך התורה.

ובכן:

האם אתה שומע את קריאת הבורא יתברך אליך בלימוד התורה, או שאינך שומע וכשניים העוברים ברחוב שאפילו אינם רומזים אחד לשני שישנה היכרות כל שהיא ביניהם? אם זו דרגתך, הרי אתה בדרגת פשט.

האם אתה זוכה לקבל מאתו יתברך איזה שהוא רמז שיש קשר ביניכם? אם זו דרגתך, הרי אתה בדרגת רמז.

האם בלימודך אתה מרגיש שהקב"ה דורש ממך "שלום עליכם" שהרי הוא אבא שלך? אם זו דרגתך, הרי אתה בדרגת דרש.

כשתזכה לקרבה אמיתית, הרי לא תצטרך ל"דרישה" להזכירך את הדבר הפשוט שהוא אביך, שהרי הוא אבא שלך! הרי אתה בדרגת סוד!

מהו "סוד"

תזכורת:

"סוד" אינו "עוד" טקסט לימודי, אלא הוא סוד ישיר ממנו אליך!

כל עוד יחשוב האדם שה"סוד" הוא טקסט לימודי, הרי הוא לא הבין כלל את העניין, משום שאף שבטקסט זה יהיו בו שמות הקודש וכיו"ב, הרי אין זה לא רמז – משום שלא נרמז לך דבר אלא אתה קורא את הכתוב, וכך גם זה לא דרש – משום שלא נדרש ממך דבר, ובוודאי זה לא סוד.

זהו מה שכתב רבינו לעיל, שאף אלו המתעסקים בענייני שלמות העבודה, הרי אם הם גסי השכל הם אינם מבינים במה המדובר, עד שיחסר מהם החסידות האמיתי.

הטיול בגן עדן

דוגמא לדבר – לעליית האדם בדרגות הנזכרות:

כתוב בתורה "והתהלכתי בתוכם", ודרשו חז"ל "אטייל עמכם בגן עדן".

על דרך הפשט – הדבר פשוט מאד, והוא שכתוב כאן שהקב"ה יטייל עמנו בגן עדן, ומה טוב מזה.

ובכן, נעצור נא את עצמנו לרגע, ונתבונן היטב אולי ושמה התורה רומזת לי כאן מה שהוא?

ובכן, יש אפשרות שנכתוב להלן מה הוא רומז לך, אך כמובן שעדיף ככל האפשר שתחשוב לבד ותטה אזניך להזמנתו לטייל עמך בגן עדן.

ובכן, אם לא הגעת בכוחות עצמך אל התוצאה, הרי בכך מתחיל ה"רמז":

מה יש לי לעשות שם? מה יצא לי מזה? ועוד כהנה וכהנה שאלות על דרך זו.

שוב, לפני שממשיכים ראוי להתבונן, ולהתבונן רבות!

ובכן לאחר שהתבוננו והבנו שיש לנו "עסק" עם טיול עם הקב"ה בגן עדן, הרי עם קרבתנו אליו הדבר מתחיל "לדרוש" מאתנו – יהודי יקר, הלא הקב"ה אוהבך עד שהוא רוצה לטייל עמך בגן עדן – למה אתה מחכה?

שוב, לפני שממשיכים ראוי להתבונן ושוב להתבונן רבות!

ובכן לאחר שהתבוננו והבנו ש"נדרש מאתנו" ו"חובתנו" לטיול עם הקב"ה בגן עדן, הרי שוב עומדים אנו ומתבוננים וחשים מהו בדיוק עניין זה המדובר של טיולנו עמו בגן עדן, ובכך מתחזקים אנו בשמיעה זו, עד ששמיעה זו היא עצמה המביאתנו אל סוד אהבתו אלינו, עד

שעצם אהבה וקרבה זו אל בוראנו, היא היא המזככת מקדשת ומטהרת אותנו, עד להיותנו עמו בגן העדן.

הדבר ברור שהדברים נכתבו כאן בקיצור נמרץ מאד, ואין בכך אלא כטיפה מן הים מעומק ורום הדברים.

אם כן, הדבר ברור שהפסוק "והתהלכתי בתוככם" ודרשת חז"ל עליו "אטייל עמכם בגן עדן" מדבר אלינו גם באופן פשוט, אך אם "לא קבועים בלב האדם התחלותיו ויסודותיו של החסידות האמיתי", הרי "אם לא יעסק בהם – יראה פרטיו ולא יכירם, יעבר עליהם ולא ירגיש בהם", והרי הלומד פסוק זה ישאר מחויץ לגן עדן!

אין כל צורך לבאר, מהו ההבדל בין אדם הלומד "אטייל עמכם בגן עדן" לבין אדם המטייל בפועל בגן עדן.

זהו אם כן ביאור דברי רבינו "ואף על פי שפבר קבועים בלב כל האדם הישר התחלותיו ויסודותיו, אם לא יעסק בהם – יראה פרטיו ולא יכירם, יעבר עליהם ולא ירגיש בהם".

שיעורי הישיבה מתקיימים בבית הכנסת הגר"א למטה רח' הפסגה 51 שכונת בית וגן, ונשמעים בטל' הישיבה 02-5606201, ב"קול הלשון" בקו ישיר לשיעורי הרב 0732951392, ואף ניתנים לצפייה באתר קול הלשון.

בזמני השיעור, ניתן להשתתף בשיעורים אלו גם באופן חי בתוך השיעור, ב"זום", דרך קו הישיבה, ודרך הקו של קול הלשון.

שיעורי הישיבה:

ימים א' - ו' לאחר תפילת ותיקין - תקט"ז תפילות לרמח"ל

ימים א' - ה' בין השעות 21.30 - 22.30 - ספרא דצניעותא בעיון

יום חמישי בשעה 3.00 - פרשת השבוע

יום שישי בשעה 10.00 - שערי אורה

שבת קדש בשעה 16.00 - מסילת ישרים

מוצש"ק בשעה 22.00 - זוהר - היכלות בראשית

לפנייה בכל ענייני הישיבה, לתרומות ולהנצחות, להצטרפות לרשימת התפוצה, להשגת ספרי מורינו ראש הישיבה "יסוד הבריאה" שני חלקים, "יסוד המועדים", "צוציתא", "בינת הדעת", "אדיר במלוכה" שני חלקים ועוד חוברות שיצאו לאור, ניתן לפנות לטל' הישיבה 02-5606201, או לטל' 0504169427 או למייל yeshiva@hashaar.com

תרומות ניתן להעביר גם ב"נדרים פלוס", על שם "ישיבת השער להשם".

לשאלות בלימוד ישירות לראש הישיבה ניתן לפנות לטל' 0527126035 בין השעות 20.45-21.15 או למייל roshyeshiva@hashaar.com